

GULDGJØK.

(Tatarisk eventyr.)

I et telt bodde en gut paa ti aar og en pike som var syv aar gammel. De hadde hverken far eller mor. De bodde alene i teltet; men de hadde en mængde hester og stor buskap. Gutten eide en hest som ikke hadde noget navn, og ikke hadde han noget selv heller. En morgen med det samme de var staat op, hørte de hestetramp langt borte. Søsteren kikket gjennom et hul i teltvæggen, og da saa hun to kjæmper komme ridende paa to hester. De bandt hestene og kom ind i teltet. Begge kjæmpene bukket dypt for gutten og sa: «En utskutt kule er ikke ræd for stenen, og et utsendt bud er ikke ræd for konger en gang.» De sa videre: «Vi er sendt hit til dig av sytti konger, sytti kjæmper og syv guder. En ond aand har reist sig av jorden, han heter Ai-Kyn (sol og maane). Nu ber guder, konger og kjæmper dig om at komme og slaas med den onde aand. Ingen kjæmpe kan vinde over ham. De syv guder graater; men syv onde aander har reist sig op av jorden og synger og er glade.»

Søsteren vilde ikke la broren reise, han var for ung og svak til en slik kamp, sa hun. Men gutten skjendte paa hende og sa: «Er du gal! Hvem skulde jeg lyde,

hvis jeg ikke lød guder, konger og kjæmper?» Han salet hesten, satte sig paa den og skulde til at ride avsted. Da grep søsteren hesten ved grimen og sa hun ikke vilde slippe ham, hvis han ikke tok hende med sig paa hesten ogsaa. Nu blev gutten sint, tok sverdet og skar grimen over og støtte søsteren bort. Saa slog han paa hesten og satte avsted med de to kjæmpene. Snart kom de til et høit fjeld som laa ved en hvit sjø. Der stod det et telt, paa stranden gik konger og kjæmper, og i en sky sat syv guder og saa ned paa jorden. Paa fjeldet laa Ai-Kyn med haanden under kindet og saa sig om. Naar han saa op mot himmelen, brændte skyene, og naar han saa ned paa jorden, brændte græsset. De syv onde aander stod under fjeldet, de var kommet saa langt op av jorden som til livet, og de sang og lo.

Da Ai-Kyn saa gutten, gav han sig til at le og sa: «Jeg hørte fortælle om en hvit hest som skulde komme fra det hvite fjeld, men dette er jo en hare. Jeg hørte ogsaa om en kjæmpe saa høi som en gran; men dette er jo en liten gut.» Gutten blev sint, sprang ned av hesten og gav Ai-Kyn et slag paa kindet med knyt-næven. Nu reiste Ai-Kyn sig og begyndte at slaas med gutten. De slos i tre døgn, og Ai-Kyn var den sterkeste; men han kunde ikke faa ende paa gutten. Den fjerde dagen var gutten blit saa meget sterkere at de var jevngode med hverandre. Gutten vilde trække den onde aand opover fjeldet; men aanden vilde trække ham nedover fjeldet, og nu fortsatte de at slaas paa stranden. Der kjæmpet de med hverandre et helt aar, og syv guder, syv onde aander, sytti konger og kjæmper saa paa kampen. Mens de slos, skalv jorden og sjøen

bruste op, saa vandet stod over sletten og hele buskapen druknet. Folk og fæ flygtet til fjeldet; men gutten og Ai-Kyn kjæmpet i vandet. I sjøen fløt hele røde og sorte strømmer av blod, og guderne sa: «Det røde blod er av gutten, det sorte er Ai-Kyns blod.»

Mens de kjæmpet slik, tok gutten Ai-Kyn paa nakken og bar ham opover fjeldet, og paa veien bandt han armer og ben paa ham. Da gutten var kommet op, tok han sverdet sit og skar store stykker kjøtt ut av Ai-Kyn, det maatte Ai-Kyn selv spise op, ellers truet gutten ham med at brænde ham op. Nu spurte han Ai-Kyn: «Hvor er sjælen din? For hadde du hat den hos dig, hadde jeg dræpt dig for længe siden.» Ai-Kyn svarte: «Paa hesten min er der en sæk, i sækken er en orm med tolv hoder, og den har min sjæl. Naar du dræper ormen, dræper du mig.» Gutten gik bort til hesten, tok sækken av den og med et eneste hugg hugget han alle tolv hodene av ormen, og saa var det forbi med ormen og Ai-Kyn og hesten ogsaa. Med det samme var de syv onde aander borte; men de syv guder og sytti konger og kjæmper kom og bukket sig for gutten og viste ham stor ære. Nu fik han navn og blev kaldt Alten Kjøøk (Guldgjøk), og søsteren blev kaldt Alten Artjool (Gulddugg). Da Alten Kjøøk hadde vundet over den onde aand, bukket han sig for de syv guder og bad om at faa sende bud til søsteren og si hende han var ilive. Budet kom igjen og fortalte at søsteren stod paa samme sted som broren hadde forlatt hende, hun levde nok endda; men hun var svak. Hun blev glad og kviknet til, da hun hørte at broren levde.

I landsbyen var en vakker pike som hette Ajazen Ko, og de syv guder og alle konger og kjæmper viet

hende til Alten Kjøøk. De syv guder velsignet dem, og i bryllupet blev de opvartet av alle konger og kjæmper. Bryllupet varte i syv dager og i ni dager. De syv guder sat i skyene og saa paa det, og siden gjorde de Alten Kjøøk til konge over alle sytti konger.

Da bryllupet var holdt, og Alten Kjøøk skulde reise hjem igjen, vilde de syv guder at seks kjæmper skulde ride foran ham paa veien og seks kjæmper bakefter. Alten Chan, far til bruden, fulgte dem ogsaa paa veien. Da Alten Kjøøk var kommet hjem, gjorde han et stort gjestebud. Om natten mens han sat i gjestebudet hørte han at hesten hans knegget. Han gik ut og ved siden av hesten fandt han en skrivelse, og der stod: De syv guder vil at Alten Artjool skal leve hos dem og ikke være her nede. Alten Artjool vasket sig med sjøvand, bad farvel med sin bror, tok paa sig en dragt med ørnevinger og fløi til de syv guder.

Alten Kjøøk levet hjemme i fred, hverken kjæmper eller onde aander vaaget at røre ham mere.
